

**UCHWAŁA NR 814/XLVII/2022
RADY MIASTA PŁOCKA**

z dnia 27 października 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1005, poz. 1079 i poz. 1561) i art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447, ze zm. Dz. U. z 2022 r. poz. 1700) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Płocka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Płocka

Artur Jaroszewski

Załącznik
do Uchwały Nr 814/XLVII/2022 Rady Miasta Płocka
z dnia 27 października 2022 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W PŁOCKU NA LATA 2022 - 2024**

Płock, 2022 rok

WPROWADZENIE

Posiadanie rodziny mieści się wśród wartości, które pomimo wielu zmian zachodzących w społeczeństwie są uniwersalne, wciąż ważne i pożądane. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia dzieciom przestrzeń do prawidłowego rozwoju, natomiast zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny i stanowią podstawowe źródło deficytów. *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* szczególne znaczenie przypisała funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny. Realizowanie tych zadań zostało w znacznej mierze oparte na usłudze asystenta rodziny oraz objęciu dzieci opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego w szczególności w aspekcie funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.

Opracowanie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku, który określa cele i zadania, mające wspomóc rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu przy wykorzystaniu sieci wsparcia społecznego i zasobów instytucjonalnych, należy do zadań własnych gminy wynikających z art. 176 pkt 1 *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

Założenia programu oparte są przede wszystkim na wsparciu rodziny, w której występują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca z rodziną naturalną obejmuje między innymi wsparcie asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne, terapię oraz pomoc prawną, a także usługi realizowane w placówkach wsparcia dziennego. Zadaniem profesjonalistów jest udzielanie kompleksowej pomocy rodzicom/opiekunom, którzy mają trudności z wypełnianiem swoich ról w odzyskaniu możliwości wychowawczych pozwalających na sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem we własnym środowisku rodzinnym.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024

Podstawą jego stworzenia są:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Płocka na lata 2021-2026.

Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Płocku. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym, ale również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej. MOPS posiada instrumenty do prowadzenia pracy z różnymi odbiorcami.

Pomoc udzielana rodzinom

Z pomocy społecznej w latach 2019-2021 korzystało ponad 3 000 rodzin rocznie. Dane zawarte w tabeli nr 1 pokazują systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W roku 2021 w porównaniu z rokiem 2019 spadła liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej do 4 918 osób, podczas gdy w 2019 r. było tych osób 5 865 (spadek o 947 osoby). Jest to związane ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców miasta, ujemnym przyrostem naturalnym w mieście oraz zmianą kryteriów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Przewiduje się, że tendencja spadkowa liczby klientów związana jest także z sytuacją na rynku pracy, czy też ogólną sytuacją gospodarczą kraju. Nie bez znaczenia było wprowadzone od 1 kwietnia 2016 roku świadczenie wychowawcze, które poprawiło sytuację finansową wielu rodzin z dziećmi. Mimo, że świadczenie to nie jest wliczane do kryterium dochodowego, to jednak zaobserwowano, że część podopiecznych przestała ubiegać się o pomoc.

Tabela 1. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2019	2020	2021
Rodziny ogółem:	3 571	3 586	3 094
- liczba osób w tych rodzinach	5 865	5 797	4 918
w tym:			
- rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną	594	550	576
- liczba osób w tych rodzinach	1 104	960	1 046

Dane ze sprawozdań MOPS za 2019, 2020 i 2021 rok

Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej w Płocku jest długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, co może wskazywać na zjawisko starzenia się społeczeństwa i zwiększoną podatność na choroby.

Oprócz osób dotkniętych długotrwałą i ciężką chorobą, większość korzystających z pomocy stanowią osoby bezrobotne lub niepełnosprawne oraz rodziny wykazujące nieporadność życiową i mające trudności wychowawcze z dziećmi. Na przestrzeni 3 lat główne powody korzystania z pomocy społecznej nie uległy zmianie.

Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej rodzinom przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy w latach 2019-2021

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
		2019	2020	2021
1.	Ubóstwo	1 701	1 624	1 318
2.	Bezdomność	131	130	118
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	64	60	50
4.	Bezrobocie	1 372	1 318	1 145
5.	Niepełnosprawność	869	777	673
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	2 355	2 298	1 957

7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	628	558	447
	a) rodziny niepełne	310	296	247
	b) rodziny wielodzietne	65	65	55
8.	Przemoc w rodzinie	21	19	15
9.	Alkoholizm	247	251	216
10.	Narkomania	19	32	36
11.	Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	30	44	50
12.	Zdarzenie losowe	541	300	32

Dane ze sprawozdań MOPS za 2019,2020 i 2021 rok

W rodzinach, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, następuje trwały rozkład współżycia wewnątrz rodziny, faktyczne zerwanie więzi rodzicielskiej i małżeńskiej, brakuje w nich z reguły stałych podstaw ekonomicznych. Prawie wszystkie elementy działalności wychowawczej rodziny odbiegają znacznie od poziomu tych, które reprezentuje rodzina bez ww. problemów. Są to najczęściej rodziny o skumulowanych czynnikach patogennych. Konsekwencją dla dzieci jest dziedziczenie stanu położenia społecznego rodziny, powtarzanie drogi życiowej swoich rodziców, a w skrajnych przypadkach umieszczenie w pieczy zastępczej.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka i jego więź z najbliższymi. Rodziny niewydolne wychowawczo odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci. Sytuacje te powodują, że rodzinami niewydolnymi wychowawczo musi zająć się sąd rodzinny. Najczęstszymi przyczynami objęcia rodzin nadzorem kuratora są:

- niewydolność wychowawcza,
- nadużywanie alkoholu,
- niedojrzałość emocjonalna rodziców oraz zaburzenia osobowości,
- brak odpowiedzialności rodziców za dzieci i przenoszenie jej na organizacje społeczne, szkołę oraz inne instytucje wspierające rodzinę,
- trudności finansowe wynikające z braku pracy oraz wykształcenia,
- przemoc fizyczna i psychiczna wobec członków rodziny związana z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość młodocianych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się najczęściej niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz szkolnym. U dzieci i młodzieży często pojawiają się zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe, łamanie panujących obyczajów, norm, wartości i przepisów prawa.

Rodziny często otrzymują pomoc w postaci krótkookresowego doradztwa i konsultacji w celu pokonania występujących trudności. Jednak istnieje wiele rodzin, które potrzebują intensywnych działań, aby móc rozwiązać występujące w nich chroniczne problemy. W 2021 r. bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego była powodem trudnej sytuacji życiowej 447 rodzin, w porównaniu z 628 rodzinami w roku 2019 (spadek o 181 rodzin).

Formy wsparcia rodzin przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. *Formy wsparcia w latach 2019-2021.*

Formy wsparcia	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych poradnictwem i wsparciem specjalistycznym Ośrodka Interwencji Kryzysowej	749	733	576
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”)	227	231	200
Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za życiem”	14	12	8
Liczba przyznanych świadczeń z Działu Świadczeń Rodzinnych	129 310	118 147	107 212

Dane ze sprawozdań MOPS za 2019,2020 i 2021 rok

Dane liczbowe wskazują, że maleje liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.

Organizacja wsparcia rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych określonych w *ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wsparcie rodziny powinno mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Działania profilaktyczne skierowane są przede wszystkim do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Rodzinie dotkniętej problemami zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- wspieraniu aktywności społecznej rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na poprawę relacji wewnątrzrodzinnych, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, wpieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płocku. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny.

Asystent rodziny

Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest aktywne wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, m.in. przez pomoc w integracji (reintegracji) rodziny, podniesienie jej świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania oraz rozwijania umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Podczas wykonywania swoich zadań i obowiązków, asystent rodziny poświęca członkom rodziny zainteresowanie i czas, by poznać ich realne potrzeby oraz poszukiwać wraz z nimi rozwiązań sytuacji trudnych. Zaangażowanie asystenta w swoje działania na rzecz rodziny ma służyć stabilizacji sytuacji życiowej jej członków.

Rolą asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w poprawie jej sytuacji życiowej, nauka prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywanie kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń życia codziennego. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w utrzymaniu zatrudnienia.

Asystent jest również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny.

Asystent ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku, gdy dzieci jednak zostaną umieszczone w pieczy zastępczej, to rolą asystenta jest podjęcie działań na ich rzecz w celu jak najszybszego powrotu małoletnich do rodziny biologicznej.

Zakres działań asystenta rodziny obejmuje 4 obszary:

- bezpośrednią pracę z rodziną,
- bezpośrednią pracę z dzieckiem,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy.

Wsparcie asystentów rodziny w opiece i wychowaniu w poszczególnych latach 2019 – 2021 przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. *Wsparcie asystentów rodziny w opiece i wychowaniu w poszczególnych latach*

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba asystentów rodziny	8	9	9
Liczba rodzin objętych wsparciem i pomocą asystenta rodziny	100	112	107
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	55	44	57
Liczba rodzin, które zakończyły pracę ze względu na osiągnięcie celów	11	6	9

Dane ze sprawozdań MOPS za 2019,2020 i 2021 rok

Dokonując analizy powyższej tabeli należy stwierdzić, że na przestrzeni lat liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oscyluje na poziomie 100 rodzin. Po wzroście liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2020 roku do 112, w roku 2021 nastąpił spadek do 107 rodzin.

W latach 2020 i 2021 w porównaniu z rokiem 2019 zmalała ilość wizyt asystentów w środowiskach. Powyższe spowodowane było wprowadzonym stanem epidemii i związanymi z nim ograniczeniami. Wyjścia w teren asystentów rodzinnych były ograniczane do niezbędnego minimum. Kontakt z rodzinami odbywał się głównie telefonicznie.

W rodzinach asystenci pomagali i towarzyszyli w takich czynnościach, jak:

- przygotowanie i złożenie pism urzędowych różnego typu: podań, wniosków, pozwów sądowych, formularzy, CV, listów motywacyjnych,
- nawiązywanie kontaktów z innymi pracownikami instytucji społecznych, poradni specjalistycznych, organizacji pozarządowych, itp.,
- pomoc w trudnych dla klienta, czasami kryzysowych sytuacjach - przeprowadzka, interwencja policji, rozprawa sądowa, rozmowy z członkami rodziny,
- motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i poszukiwania pracy,
- uczestniczenie w mediacjach rodzinnych i zachęcanie do poprawienia atmosfery między rodzicami a dziećmi, między małżonkami lub między członkami dalszej rodziny,
- motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przyjmowania leków,
- organizowanie wsparcia materialnego w postaci rzeczowej – nowa i używana odzież, meble, artykuły szkolne, sprzęt gospodarstwa domowego,
- prowadzenie rozmów edukacyjnych, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- nadzór i prowadzenie rozmów motywujących z rodzinami uzależnionymi od alkoholu, zwłaszcza opornymi wobec specjalistycznego leczenia,
- pomoc w organizowaniu darmowych usług,
- organizowanie korepetycji dla dzieci, motywowanie podopiecznych do systematycznych kontaktów z pracownikami placówek oświatowych, mobilizowanie do wykonywania badań w poradni psychologiczno-pedagogicznej, towarzyszenia dzieciom w trakcie odrabiania prac domowych, motywowanie dzieci do prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego,
- koordynowanie leczenia dzieci poprzez wyznaczanie terminów oraz towarzyszenie podczas wizyt lekarskich, pomoc w uzyskaniu usług rehabilitacyjnych dla dzieci, przewyżnianie trudności w pielęgnacji dziecka, wsparcie psychologiczne.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka.

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost infrastruktury w mieście, która dotyczy wsparcia rodziny w opiece nad dzieckiem do lat 3. W 2019 i 2020 roku w Płocku funkcjonowało 12 żłobków, z tego prowadzonych przez: gminę – 4 (żłobki miejskie), osobę fizyczną – 5, osobę prawną – 3. W 2021 roku w Płocku funkcjonowało 13 żłobków, z tego prowadzonych przez: gminę – 4 (żłobki miejskie), osobę fizyczną – 6, osobę prawną – 3. W 2019 roku liczba miejsc opieki w płockich żłobkach wzrosła, ponieważ utworzonych zostało 15 nowych miejsc w żłobkach miejskich oraz działalność rozpoczęły dwa niepubliczne żłobki; ogółem liczba miejsc wynosiła 621. W 2020 roku utworzonych zostało 51 nowych miejsc w żłobkach niepublicznych; ogółem liczba miejsc wynosiła 672. W roku 2021 liczba miejsc opieki w płockich żłobkach wzrosła do 747. Na terenie Płocka uruchomiony został kolejny żłobek niepubliczny oraz w Żłobku Miejskim nr 1 w Płocku, po przeprowadzce placówki do nowej siedziby przy ul. Polnej 25, utworzonych zostało 57 nowych, dodatkowych miejsc opieki.

W ramach wieloletniego programu osłonowego „Płocki bon żłobkowy” realizowanego przez MOPS, rodziny z dziećmi w wieku od 1 roku życia do 3 lat mogły korzystać ze wsparcia w formie dofinansowania do opłat

ponoszonych za opiekę nad dzieckiem w żłobku niepublicznym. Miesięczna wysokość świadczenia „bon żłobkowy” wynosiła 260,00 zł na dziecko.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny dysfunkcyjnej w wychowywaniu dziecka jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości korzystania z zajęć w placówkach wsparcia dziennego. Zadaniem zatrudnionej kadry jest organizowanie dzieciom czasu wolnego i pomocy w nauce, jak również współpraca z rodzicami dziecka, szczególnie w zakresie kształtowania odpowiedzialności rodzicielskiej.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania, itp. W związku z powyższym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówki Wsparcia Dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje możliwość objęcia rodzin pomocą w opiece i wychowaniu dziecka realizowaną w placówkach wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ww. ustawy, placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w jednej z poniższych form: 1. opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych), 2. specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię, 3. pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Zadaniem placówek jest utrzymanie dziecka w naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny. Placówki zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość rozwoju w czasie wolnym od nauki szkolnej, poprzez organizowanie i realizowanie różnych form zajęć edukacyjno – aktywizujących wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień, dożywianie, stałą współpracę z rodzicami oraz z kadrami pedagogicznymi placówek oświatowych, sądem, służbą zdrowia oraz innymi instytucjami w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów, zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych.

Tabela 5. Placówki wsparcia dziennego i liczba korzystających w latach 2019-2021 .

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba placówek wsparcia dziennego	23	18	18
Liczba miejsc	481	440	440
Przeciętna liczba uczestniczących dzieci	374	270	265

Dane ze sprawozdań MOPS za 2019,2020 i 2021 rok

Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną, wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną. Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Do tej pory w Płocku nie ustanowiono rodziny wspierającej. Opracowano materiały promocyjne oraz zakres merytoryczny warsztatów skierowanych do kandydatów na rodzinę wspierającą. W Programie na lata 2022-2024 podejmowane będą działania nakierowane na rozpowszechnianie tej formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz jej organizacja w sytuacji, gdy rodzina wspierająca zostanie powołana.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to metoda, która służy do oceny zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Pozwala ona na wyznaczenie priorytetów i dostarcza drogowskazów do działania. Mocne i Słabe strony wynikają przede wszystkim z uwarunkowań wewnętrznych, zaś możliwości (szanse) i zagrożenia determinowane są czynnikami zewnętrznymi.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE MIASTA PŁOCKA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • działania podejmowane na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych; • sieć placówek wsparcia dziennego; • doskonalenie umiejętności zawodowych i pogłębianie wiedzy przez pracowników socjalnych, asystentów i specjalistów pracujących z rodziną; • dostęp do specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zagrożonych kryzysem; • znajomość środowiska lokalnego; • gotowość do współpracy z innymi instytucjami; • wzrost umiejętności mieszkańców miasta w korzystaniu z nowoczesnych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba efektywnych instrumentów, które mogłyby zmniejszyć deficyty i dysfunkcje poszczególnych jednostek i grup społecznych; • wysoki poziom bierności osób i rodzin korzystających ze wsparcia; • słabo rozwinięta idea samopomocniczości; • niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi; • niewystarczająca oferta i dostępność do bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych; • rutynowość działań i zbyt mała liczba działań innowacyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie; • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych; • współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży; • systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów 	<ul style="list-style-type: none"> • coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin; • większa skala zjawisk niepożądanych; • wzrost problemów o charakterze globalnym, m.in. starzenie się społeczeństwa; • obecność zjawiska wyuczzonej bezradności rodzin korzystających z pomocy społecznej; • duża liczba rodzin, w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;

<p>współpracujących z rodziną;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowanie systemu polityki prorodzinnej poprzez m.in. realizację Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, świadczenia wychowawczego „500+”, świadczenia „Dobry start”, „Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego”; • program „Płocka Karta Mieszkańca”; • zapewnienie wsparcia w przewyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci przez asystentów rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • migracje osób młodych do większych miast lub sąsiadujących gmin.
---	--

CELE PROGRAMU I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzieży oraz kobiet w ciąży i ich rodzin poprzez realizację zintegrowanego systemu pomocy, a także powrót dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej przy wykorzystaniu dostępnych zasobów miasta, którego mocną stroną jest rozwinięty system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców.

Cel główny Programu będzie realizowany przez cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym.
2. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych.
3. Prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
5. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin.
6. Pozyskanie rodzin wspierających.
7. Prowadzenie działalności zmierzającej do powrotu dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych.
8. Wzmocnienie potencjału kadr pracujących z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia.

Cele szczegółowe i kierunki działań Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024

Cele szczegółowe i kierunki działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym			
1.1. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem, włączanie do tego procesu szkół i organizacji pozarządowych.	MOPS, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba monitorowanych dzieci.
1.2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nakierowana na wspólne z rodziną rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie, opracowywanie planu pomocy dla rodziny i jej członków. Udział szeroko rozumianej koalicji w pracach grup roboczych.	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, instytucje i organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba osób i rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba instytucji organizacji wchodzących w skład koalicji.

1.3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	MOPS, MKRPA, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba osób skierowanych do MKRPA, liczba osób, które podjęły terapię.
1.4. Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin poprzez pracę zespołów interdyscyplinarnych.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba posiedzeń, zespołów, liczba rodzin objętych pracami zespołów.
2. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych			
2.1. Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne) pomoc w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	MOPS, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.
2.2. Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność itp.).	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.
2.3. Zapewnienie pomocy w szybszym dostępie do lokali socjalnych lub komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych eksmisją.	Urząd Miasta Płocka MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba osób, które otrzymały mieszkania.
2.4. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
2.5. Prowadzenie monitoringu rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba rodzin objętych monitoringiem.
3. Prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej			
3.1. Działania mające na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo wychowawczych, warsztaty dla rodziców, spotkania indywidualne z rodzinami, także w miejscu zamieszkania.	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba realizowanych działań, liczba rodzin w nich uczestnicząca.
3.2. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba grup wsparcia, samopomocowych oraz liczba ich uczestników.
3.3. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne.	Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba rodzin objętych usługami.
3.4. Poszerzenie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich.	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba rodzin objętych wsparciem.

4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży			
4.1. Prowadzenie programów profilaktyczno edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Urząd Miasta Płocka, MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba realizowanych programów.
4.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich darmowych posiłków.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba dzieci i młodzieży otrzymujących posiłki.
4.3. Organizowanie dzieciom i młodzieży form dziennej opieki w zakresie organizowania czasu wolnego, w tym placówek wsparcia dziennego.	MOPS, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba dzieci i młodzieży objętych formami wsparcia dziennej opieki, liczba placówek wsparcia dziennego.
4.4. Organizowanie w okresie wakacji i ferii stacjonarnych i wyjazdowych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonych z działaniami profilaktycznymi.	MOPS, organizatorzy wypoczynku	2022r. - 2024r.	Liczba organizowanych form wypoczynku, liczba uczestniczących dzieci i młodzieży.
5. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin			
5.1. Zapewnienie pomocy specjalistycznej kobietom, które posiadają dokument potwierdzający ciążę lub rodzinom z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, powstałą w prenatalnym okresie rozwoju dziecka bądź w czasie porodu.	MOPS, instytucje i placówki publiczne, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba kobiet i ich rodzin objętych wsparciem.
5.2. Realizacja kampanii informacyjnych mających na celu przedstawienie uprawnień przysługujących kobietom w ciąży i ich rodzinom w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba zrealizowanych spotkań informacyjnych.
6. Pozyskanie rodzin wspierających			
6.1. Rozprowadzenie ulotek informacyjnych dotyczących pozyskania rodzin wspierających.	MOPS, instytucje i placówki publiczne, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Liczba rozdanych ulotek.
6.2. Weryfikacja rodzin wspierających w zakresie pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba zweryfikowanych rodzin.
7. Prowadzenie działalności zmierzającej do powrotu dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych			
7.1. Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomagane (prace społecznie	MOPS, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.

użyteczne) pomoc w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.			
7.2. Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność itp.).	MOPS, organizacje pozarządowe	2022r. - 2024r.	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.
7.3. Realizacja działań mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, treningi dla rodziców, spotkania indywidualne z rodzinami w ich miejscu zamieszkania.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba zrealizowanych treningów, liczba rodzin w nich uczestnicząca.
7.4. Współpraca asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	MOPS Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej	2022r. - 2024r.	Liczba wspólnych działań podjętych w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
7.5. Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w okresowych ocenach sytuacji dziecka zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	MOPS, Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej, placówki opiekuńczo - wychowawcze	2022r. - 2024r.	Częstotliwość udziału pracowników socjalnych w posiedzeniach zespołów.
8. Wzmocnienie potencjału kadr pracujących z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia			
8.1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych poprzez szkolenia asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów i innych pracowników zespołu poradnictwa specjalistycznego podnoszące kwalifikacje w zakresie nowych metod pracy z klientem oraz podnoszące wiedzę i umiejętności dotyczące współczesnych problemów społecznych, takich jak zagrożenia wynikające z nowych technologii.	MOPS Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej	2022r. - 2024r.	Liczba zorganizowanych szkoleń, liczba osób w nich uczestniczących.
8.2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny poprzez uczestniczenie w superwizji.	MOPS	2022r. - 2024r.	Liczba osób uczestniczących w superwizji.

PRZEWDYWANE REZULTATY PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny;
- wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego;
- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego;
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka;

- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych;
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji;
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizujących program wspierania rodziny.

ODBIORCY PROGRAMU

Rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzina, która nie spełnia wszystkich podstawowych funkcji może doprowadzić do dysfunkcjonalności poszczególnych członków rodziny. Dysfunkcjonalność rodziny może doprowadzić do zjawiska patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, prostytutka), czego konsekwencją jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza w stosunku do dzieci przebywających w tych rodzinach.

Rodziny mające trudności w prawidłowym gospodarowaniu posiadanymi środkami finansowymi na zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka.

Rodziny, które środki finansowe przyznane na realizację potrzeb dzieci przeznaczają na inne cele np. na zakup alkoholu, narkotyków i spłatę zobowiązań finansowych tj. spłatę kredytów.

Rodziny dotknięte przemocą.

Zjawisko przemocy może dotknąć każdą rodziną niezależnie od statusu społecznego czy materialnego. Dotyka dzieci, kobiety i mężczyzn. Często łączy się z problemem nadużywania alkoholu lub środków psychoaktywnych.

Dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym wynikającym z różnego rodzaju zaburzeń w zachowaniu.

Każdy człowiek powinien umieć dostosować się do wzorców, wartości i norm obowiązujących w społeczeństwie.

Kobiety w ciąży i ich rodziny.

Kobiety w ciąży i ich rodziny są grupą społeczną, wymagającą szczególnego wsparcia. Zwłaszcza rodziny, w których przyjdzie lub przyszło na świat dziecko ciężko i nieodwracalnie upośledzone, albo chore na nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, a także kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, lub które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Powinni podejmować działania mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Rodziny wspierające.

Osoby zainteresowane udzielaniem pomocy i wsparcia rodzinom niewydolnym wychowawczo. Rodzina wspierająca we współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Taka forma wsparcia daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i umiejętnościami radzenia sobie z problemami. Funkcję rodziny wspierającej mogą pełnić osoby z najbliższego otoczenia np. sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, dalsza rodzina.

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych zasobów miasta, którego mocną stroną jest rozwinięty system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu różnych kategorii

mieszkańców. Jednostką organizacyjną Gminy-Miasto Płock działającą na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, wykorzystując własne zasoby i możliwości jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku.

Przy realizacji Programu współpracować powinny:

a) podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miasta Płocka,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Sąd Rejonowy w Płocku,
- przedszkola publiczne,
- placówki oświatowe,
- Straż Miejska,
- Komenda Miejska Policji,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
- zakłady opieki zdrowotnej.

b) podmioty niepubliczne:

- przedszkola i szkoły niepubliczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy społecznej i edukacji,
- kościoły i związki wyznaniowe.

W realizacji zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny i dziecka, a ich wspieranie traktować jako priorytet.

MONITORING PROGRAMU

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płocku, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o których mowa w art. 179 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, przedstawiane Radzie Miasta Płocka w terminie do 31 marca każdego roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Płocku na lata 2022-2024 odbywać się będzie w ramach środków własnych budżetu Miasta Płocka, a także z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z budżetu Państwa.